

Barraca del Cellers

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Cellers
Alçada: 309

Coordenades:

Latitud: 41.64588
Longitud: 1.88901
UTM Est (X): 407481
UTM Nord (Y): 4611056

Classificació

Número de fitxa 08053 - 355
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Per la seva especificitat constructiva, amb una passadís d'accés de 0,75 metres, quatre llindes i planta mixa caldria consolidar-la i habilitar un corriol d'accés per a la seva visita, juntament amb les que hi ha en aquest vessant del Cellers.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A00600020000000
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 25/02/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca, d'aspecte robust, no massa alta, ubicada en el sector de Cellers, a mà dreta del camí de Cellers a les Comes. Per accedir-hi cal entrar des de la carretera B-122 en terme de Rellinars a la propietat del mas Cellers. Una part d'aquest vessant, orientat a migdia, pertany al terme de Castellbell i el Vilar. Cal vorejar la carena o enfilel·lar-se pel dret degut a la brolla de romaní i altre vegetació arbustiva. És de planta mixta, integrada parcialment al marge de terra, amb la façana que mesura 1,80 metres, i l'interior de planta circular, de 2 metres de diàmetre interior.

Els rocs emprats en la construcció són força grans, desbastats als brancals i cantoneres i falcats amb pedra més petita per donar estabilitat a la construcció. Destaquen els emprats en la construcció dels brancals i la llinda exterior, sobre tot el muntant dret i la llinda. La porta està orientada al sud-est, amb quàdruple llinda plana, desbastada, amb una lleixa al damunt. Els muntants són verticals, massissos. Mesura 1,10 metres d'alçada per una amplada màxima que oscil·la entre 0,45 i 0,55 metres. Els murs tenen un gruix de 0,75 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades, però hi ha un enderroc provocat pel creixement d'un arbre al seu interior. A l'exterior, ha caigut gairebé tot el voladís.

El muntant esquerra es recolza en una doble filera de roca molt ben desbastada que es podia fer servir de pedrís.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3338.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

